

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

dereḳ ḥayim

Horovits, Yeshayah

zolqiew, 1802

הרש ייח תשרפ

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11744](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11744)

במלכים זהו לעיניך ארז"ל לעולם יקדים אדם לדבר מלום שבטביל
 לילה אחת מקדמה הלעירם כו' ככה בוחן לבות ידע שכוונת
 בנות לוט הי' לפס שמים אף שהמעשה עלמו נראה מכוער מ"מ
 הי' עבירה לשמה וקבלה סכר על המקדמות את עלמה ומכ"ם
 שלריך אדם להקדים עלמו במליות המקודם' בכל מיני קידו' שאפס'
 ימי' גריו וזריו :

וה' פחד את שרה' ולמדו רז"ל מזה המחלל על חבירו וסוף
 לריך לאותו דבר הוא נענה תחילה כו' ורש"י הביא זה *
 ע"ם מדה טובה ומליות רבה עושה אדם כשמהפלל בעד לרה אחרי'
 הן בעד רבים ואפי' בעד יחיד כמו שדויקו רז"ל בלסוגיהם ואמרן
 המחפלל בעד חבירו :

והוביח אברהם את אבימלך אמר ר' יוסי ברבי חנינא החוכר'
 מביאה לידי אהבה שנאמר הוכח לחכם ויאסבך הוא
 דעתי דר' יוסי בר' חנינא דאמר כל אהבה שאין עמה חוכמה
 אינה אהבה אמר ר"ל חוכמה מביאה לידי שלום והוכיח אברהם
 את אבימלך הוא דעתי דר' לקים דאמר כל שלום שאין עמו
 תוכחה אינו שלום * ע"כ אם יש לאדם טמא בלב על חבירו מחסב
 מעבר עליו הדרך לא יטמוס אוהו בלבו אלא יוכיח את חבירו
 ויקבל החללותו ויהי' אהבה ושלום ביניהם :

העקידה ילמוד אדם מוסר וימסור נפשו על קדושת השם
 יחברך ומכל שכן שימסור אבר מאבריו או
 חבירם איזה תאום כגון לעמוד בהשכמה לחורם ולחפיל' או לשבו'
 שאר העוונות וכן שיחם בסילה וכיוצא בזה יבטל רצונו מפני
 רצון המקום * עוד יחשוב אדם בא לידו איזה עבירה או איזם
 מלום יחשוב אולי הס"י נכס אותי עתה אם אעבור או אקיים
 בדרך שניסם את אברהם אבינו ובודאי אלו ידע האדם שהקב"ס
 מניסם אוהו עת' הי' מזהר מאד ע"כ יחשוב האדם תמיד בצוא'
 איזה ענין לידו כי בן היא מדה של הקב"ס שולח איזם ענין לאדם כדי
 לנסותו ואשרי אדם שה' אלהי במחשבתו תמיד :

פרשת חיי שרה

במדרש הנעלם מוסר הקדוש רמזו צואת הפרסה ענין
 בגוף והנשמה וענין טובני עפר וזמנ'התי' וכמה חוכמה
 מוסר

ל הזוהר
 קצ"ג
 לו בעל
 זלה
 לני לב
 ביי וכיו
 שכתב
 א לעלמ
 יתא כדן
 דינכי
 אזכי קודם
 בין לסו
 ויסלק
 א צובת
 מינון הל
 א בשעת
 צביר בגי
 י צטעה
 בה עם ב
 לי' קב"ס
 ד' מלום לו
 ולא יכנס
 ד לו לאדם
 לקו הקב"ס
 בינו לעולם
 נתנה וכל
 דאוי לו מלך
 ת ע"כ זירז
 וה' מתלרי
 רים לעיניך
 אם אבר פס
 ים

מוסר יולא מזה * תוספתא מהזוהר הקדוש זכאה איהו מתן עשיו *
 לאזעיר גרמא צמאי עלמא כמה איהו רב ועלאה צמאי עלמא * אליעזר סיו
 וסכי פתח רב מתובתא מאן לאיהו זעיר איהו רב מאן דאיהו רב * חכמו ס"י ע
 איהו זעיר לכתיב ויסיו חיי שרה וגו' מאה לאיהו חושבן רב כתיב * בודאי יש לויק
 צ"י ס"ה זעירו לסנין חל אזעיר לי' : שבע לאיהו חושבן זעיר איהו * אוחו שלא יוכל
 לי' ורצו לי' דכתיב סנים * עוד לוכל למלא רמוז מוסר שיראס * דקס ומוסל
 האדם להוסיף מעלה בכל יום ויום שמוקין ביותר אז לריך ביותר * וראה לרצק
 להוסיף מעלה וזהו ענין זקני ח"ת כל זמן שמוקינין מוסיפין חכמה וילמוד מאבר
 וזקני ע"ה כל זמן שמוקינין מוסיפין טעמות ואפשר שזו ענין * ממספחה גד
 ויען לבן ובחול כי בחיל שמוקין * כטפא וסולרך לבן לענות ועל * זעיר כלה א
 זקני ח"ת כל זמן שמוקינין מוסיפין חכמה צא הרמוז שצבע שני * גמליו * ראו
 אחרונים הל שרה אמר לשון רבים סנים כי בהם היתה ציוח * חכמת * סבריות כי
 עתרביה :

וְלִפִּי דֶרֶךְ תוֹסֵפְתָא מהזוהר הקדוש שרומז על הסכלעה שזעיר
 עלמו ובודאי זהו המעלה גדולה של בעלי תשובה הסכלעה
 ע"כ אנו אומר שיש רמוז גדול גם כן בחיבת ויסיו על החשוב * ארו"ל
 עה"ז גברא צ"ה פתוחה למטה ופתוחה מלמעלה ששם בעלי תשובה
 כמ"ה רש"י צ"ה ברמיה על פסוק בהבראש צ"ה צראם והנה
 בחיבת ויסיו צ"ה צאמצע ו"י למעלה מן צ"ה ו"י למטה מן צ"ה
 רומז על הסכלעה וקבלת יסורין באהבה * אסרי הגבר אשר
 היסורין והמקבל יסורין ושפלות בעו"הו ואז נכנס לפתח הס"ה
 ונתקן דסינו מאחר שיש לו ו"י מלמטה בעה"ז שמקבל יסורין
 ושפלו' אבל אם הוא בעה"ז בגאווה אז יקבל ו"י מלמעלה דסינו
 בעה"ז וס"הס"ה א סגורה אין לה לכנס ובמה יתחקן * ע"כ אסרי
 לאדם שהוא נכנע בעה"ז והוא שפל ומקבל יסורין באהבה :

וְאֵבְרָהָם זקן צא צימים * יולא מזה מוסר גדול שרריך האדם
 לראו בכל יום ויום מימי חיו יעשה בו טוב ולא רע
 ולא יש מליאות חיות לזם היום ויראף ל' תוסיף ימים * כלומר
 צל יום ויום יש בו חיות מתמת מעשה סמוך שגשגה צהם *
 אבל שנים רשעים תקלרנה * כלומר אפילו שנים רבות יחי' נחשב
 צחיו כמת מאחר שלא פעל צהם טוב : ואברהם זקן צא צימים *
 צכל יום ויום סי' בו חיות ונעשה זקן והארכתי במאד בחוכמת
 מוסר במקומו שרריך האדם לעשות תשובה צכל יום ויום ולתקן
 מפשין

הס *
 חכמו ס"י ע
 בודאי יש לויק
 אוחו שלא יוכל
 דקס ומוסל
 ממספחה גד
 גמליו * ראו
 סבריות כי
 אסרי הגבר אשר
 היסורין והמקבל
 ונתקן דסינו מאחר
 ושפלו' אבל אם הוא
 בעה"ז וס"הס"ה א
 אסרי
 אדם ו
 ואמר
 בו ש
 נחעם
 אבינו
 מלאכ
 ויעקב

פרשת שלח חיי שרה ז

המושל בכל אשר לו • יש לפרט שזה קאי על אברהם
אליעזר היו עבד וזקן בית של המושל בכל אשר לו והרמז הוא מי
עושר גדול והוא מקמץ ואין מרצם בלדקות ובנדירות
ולא יקליפות וסעמים בר מינן הסוכנים על עושרו המונעי
בשלו אכל אברהם אבינו חי' נדיב גדול ובעל
מיושר לב • מי שמזכהו הש"י לשרך בניו או בנותיו
כמו שהזכירו רז"ל במאד על זם
שנחר ברבקה הלקחת הנביאה והיא היתה
בזמן ההוא ואשרי אנוס יעשה זאת : ותמהר
אל הבאר לשאוב ותשאב לכל
במליו • ראה וסתבונן בחכמת פסוקר שהי' ברבקה לנסוג כבוד
החכמה כי מחילה שהם אליעזר וגשאריו מים נכרם ולא ידעם
למה הם חתן אלו המים הנותרים לגמלים או יהי'
הביתם לאדם להשקותם מכלי אחר
המים הנותרים לחוץ הוא ג"כ עדר כבוד להיונה
מסתיותו נידונין בסופכין ותחכמה וחרץ להשקות
הגדולה עשה כאילו נפל הכר מאליו מידה ונספק
בו מים וזוהי נסאך אליעזר בכבודו • ברשית
חורה שאם יהי' לאדם צנים גדולים
לוא הוא לו אשם סמי' אתה למד מאברהם'
יחזק האלה שרה אמו ואח"כ ויוסף אברהם
מפניו הלוני סוד מערת המכפלה דע ששם
מאוזן לאוזן :

איתא ר' קיסמא אומר מערת המכפלה סמוך לפתח ג"ע
כי אין ספק הג"ע הוא צעדן ובשעה שמתה חוה בא
אלם ונקברה שם ושם הרית ריח ג"ע רעה לחלוצ יוחר וילאם בת קול
ואמר לו לייך עמד ולא חלצ יוחר ושם נקבר אדם ומי נחעסק
בו שם בנו שהי' בדמותו ובללמו • ר' רחומאי אומר הקצ"ם
נחעסק בבדיאמו ונחעסק במיחתו ולא ידע אנוס עד בא אברהם
אבינו וקנה אותה צדמים יקרים והרית ריח ג"ע ושמע קול
מלאכי השרת אומרים אדם הראשון קבור בבאן ואברהם ויחזק
(ויעקב יהי' מוכפנים כאן ומקודם לכן הי' מצקשים לקבור שם
ומלאכי השרת שמרוהו וראו אש דולקת שם) :
ויהי

פרשת שלח הולדות

ויהי

ילחק בן ארבעים שנה בקחו את רבקה כתבר
 ססרי כשבא אברהם משר המורי וכו' פקסין על ה
 ומאי נפקא מיני רולה למלא סשבון ססי בן ארבעים
 בהדיא כפיז ויהי ילחק בן ארבעים שנה ומתלים רס"ו
 לתרץ למה עבר ילחק על הא דאמרו רז"ל מי שהוא בן ר' ס
 ולא נשא אשה אמר הקב"ה הפח עלמותיו ע"כ ממליא ר
 החשבון שלא היו אפשר לו לישא אשה קודם מ' שנה כי לא היה
 זוגו עוכנס לו * ע"כ לריך האדם מאוד לזוהר בזה : ומה שא
 הפח עלמותיו הענין כי פאשה הוא עלם מעלמות האים
 מהוקן עד שנושא אשה וסיו לבטר אחד ואם לא הפח עלמותיו כי
 הוא חסר עלם * ומה שנחנו זמן ר' שנה כי אז יקרא אים יולא לבא
 ורמוז לזה ג"כ ב' בראשית פרו ורבו וגו' וכבשט וגו' וארז"ל האים
 דרכו לכבוט מלות על פרי' ורבי' ודרכו לכבוט במלחמה הוא
 מבן ר' שנים : ויאסב ילחק את עשיו כי ליד בפיו ורבקה אוהבת
 את יעקב : בבאן רמו הא דתנו כל אהב' שהוא תלוי' ברב' וגו' וכל
 שאינו תלוי' ברבר וגו' * ע"כ ילחק שאהב את עשו בשביל עניני
 העה"ז בקיב ויאסב לשון עבר כי כשלא הביא ליד בטלה ראשה
 ורבקה אוהבת את יעקב בשביל העה"ז הנלחי * אומר אוהבת
 שאוהבת חמיד ולא פוסק וזסו מוסר גדול שלא יאהב האדם עניני
 העה"ז באהבה רבם וחוקים אבל החורה והמלות אהבתי תורהך
 כל היום היא שיחתי * ר"ל ענינא מן האדום הוא ים מוסר גדול
 מענין אכילתו של אדם שיהי' בקדושה ובלתיעות כאוכל לפני מלך
 וסיסוך ויאבלו וישחו ויחזו את האלקים שאף בשעת אכילתו לא יזוז
 מדביקות אלקים והארבתי במאוד מענין הלזה בסוד הסלתן באות
 קדושה (וכחבתי בפ' בראשית מזה הענין איך להחנסג בשעת
 אכילתו) * ויעקב אים חס כמה לריך האדם להרחיק מן הרמאו'
 שסבל מעלות ומלות שהי' ביעקב לא הזכיר אלא ש"י אים חס
 ושואל יושב אוהלים עוסק בתורה חמיד * גור' בדרך הזאת
 ואסי' עמך וגו' על כל זאת קבל ילחק באהבה כשרצו עמו רועי
 גדר ולא רלה ילחק להחזיק עמהם בצריבם והניחם על רלונם
 ויעתק משם אחיכ כשבאו אליו אצימלך ופיכול שר לבאו קיבל
 דבריהם ועשה רלונם לכרות ברית גם עשה להם משחה : והם

בפרשת

פרשת

ת סמכ

ספר

מר לע

ס אלר

זכ טעו

זמר ו

בדסו

זומש

א סכו

ז"י כו

תא ו

זי חכ

אמו

זסה ומ

זספר

זמוד

זוסף ע

זלבוט

זלל חרל

זבגד ללב

זזיהו ד

זזחה

זזמב

פרשת שלח תולדות ה

ת המבחרות ביהי אדם מבקש שלום ויעבור על מדותיו
 למחול לכל אדם ויוסף להם אהבה :
והספר הלוינו ויחרולנו שבמים בקרבה כהן אים סודי כי
 צמעי אמו משיבם סמלאך הסמוכה לסמור החורם
 סר לפסות דלונך חפלאי וחורחך צחוק מעי * ונאמר
 ס אלרך צנטן ידעתיך וגו' וכן צנטן יחמני אמי * ודע כי
 וביטעוסה סקנ"ה לאי עובס להיפוך לעובר צמעי אמו :
 נאמר וישלח ה' ויגע על פי ויאמר הנה נחתי דברי צפוך
 בקסום אנשים נגע על ספתי ואלדבר * אבל צנטן נגע על
 חומסכת לפי סצנטן פיו כהום וכטבא לפותמו מכסו וסוכס
 לא סכת ססרוף דעהו עליו מעומק חכמתו צמסנו צעוך
 ה"ן כעובדא דרצ ציבי צר אבי דנקיט סונרא סוכמא צס
 תא וחצי ענין סדים ונטרפס דפחו עליו * סוכ כחצ לט
 זי חכמה סמיס ודעת קדוסיס לא אדע צקטמוחו לא לנד סנת
 אמו למד וזכר ולינו ה' הדור זכאי ה' העובר זוכר כל
 מה פראס צצנטן אמו] :

פרשת ויצא

ידא ויאמר מה נורא המקום הזה * ראוי לאדם שימור
 צמקומות הנכבדים צאיסס וביוראס וצחוספוס
 וסס ויהי מורא סמיס עליו בדיבור וצחוספוס עגכן
 וססר סיחח חולין צצס"כ סו צצית סמדרס אף סלא צצפת
 ימוד וסלא צצעת ספילה ססלק סורא סמיס מעגיו והוא מיבור
 ווסף על מיסור סל סיחח חולין * ונחן לי לחס לאכול וצגד
 לצום סין ראוי לאדם סיחא צסול להון סבל וספיק לו ססכרתי
 סלא סרמס סיעקצ אבינו לא סאל כי אס ססכרתי וסוא לחס לאכול
 וצגד ללבוס : ויאמר להס יעקב אסי סאין אחס ראוי לסדס
 סיסי דצרו עס סצרוס צנחח וצצברי צבור * סנס יעקצ קרא
 סוחס אקיס * לא עח סאסף סמקנס ראוי לאדם סיחח
 להיטיד סאנסיס אל סעוצ צדרך מוסר ובענוס :
בוזרה פרסה ואתחנן הן עוד סיוס גדול לא עח סאסף
 סמקנס וגו' סאי קרא סוקמוס דכד יסרלל יחערין
 פתסובס לקמי' קב"ה בצכות סוריית' יחובון לארעא קדישא ויחכנסין
 מן

כתבר
 על ה
 ס
 דס"י ר
 צן ר' ס
 מליא ר
 ו סיחח
 זס סא
 זאיס
 למוחיו כ
 יולס לצבא
 ד"ל סאיס
 לסמס סוא
 קס סוחצת
 ב' וגו' וכל
 סביל עניני
 ס רססכס
 מר סוחצת
 אדס עניני
 סי חורחך
 מיסר גדל
 לפי חלך
 לחי לא יוז
 ולחן צאות
 ג צצעת
 זן סרמאו'
 י' איס סס
 ארץ חזית
 עמו רועי
 על רלונס
 לצבאו קיבל
 : וסס
 יסדות